

Πρεσβεία της Ελλάδος στην Λισσαβώνα
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ 2021

Λισσαβώνα, Σεπτέμβριος, 2021

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	4
A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας.....	4
A.2 Δημογραφικά Στοιχεία.....	4
A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς.....	4
B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	5
B.1 Θεσμικό πλαίσιο.....	5
B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών.....	6
B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας	6
B.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων	7
B.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις)	7
B.1.6 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές).....	8
B.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων.....	8
B.1.10 Εργασιακό καθεστώς	9
B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Πορτογαλίας.....	10
B.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς	10
B.2.2 Δημιουργία θυγατρικής/υποκαταστήματος/αντιπροσωπίας/κοινοπραξίας.....	11
B.2.3 Δίκτυα Διανομής.....	11
B.2.4 Προώθηση – Διαφήμιση	12
B.2.5 Πρακτικές οδηγίες.....	12
B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα.....	13
B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία	13
Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ	14
Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας	14
Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων.....	14
Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων	14

Γ.4 Ειδικότεροι φόροι	15
Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο.....	17
Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ)	17
Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	19
Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων	19
Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων	20
Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές	20
Ε. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	21
ΣΤ.1 Κλάδος 1	21
ΣΤ.2 Κλάδος 2	21
ΣΤ.3 Κλάδος 3	21
ΣΤ.4 Κλάδος 4	21
ΣΤ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.....	22

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας

Η Πορτογαλική Δημοκρατία βρίσκεται στο δυτικό άκρο της Ιβηρικής χερσονήσου στη νοτιοδυτική Ευρώπη. Βόρεια και ανατολικά συνορεύει με την Ισπανία, ενώ νότια και δυτικά βρέχεται από τον Ατλαντικό ωκεανό. Η χώρα περιλαμβάνει δύο αρχιπελάγη στον Ατλαντικό, τις Αζόρες (Αζόρες) και τη Madeira (Μαδέρα). Έχει έκταση 92.212 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Περιλαμβάνει τις δυο αυτόνομες διοικητικά περιοχές των Αζόρων και της Μαδέρα και χωρίζεται διοικητικά σε πέντε περιφέρειες: Alentejo (Αλεντέζου), Algarve (Αλγκάρβε), Centro (Κέντρο), Lisboa (Λισσαβώνα και Κοιλάδα του Τάγου), Norte (Βορράς). Πρωτεύουσα της χώρας είναι η Λισσαβώνα και μεγαλύτερες πόλεις το Πόρτο και η Μπράγα. Η Λισσαβώνα διαιρείται σε δυο μεγάλες υποπεριφέρειες, της Λισσαβώνας και της Χερσονήσου του Setúbal.

A.2 Δημογραφικά Στοιχεία

Ο συνολικός πληθυσμός της χώρας ανέρχεται σε 10.347.892 (2021) σύμφωνα με την Πορτογαλική Στατιστική Υπηρεσία (www.ine.pt). Άνω του 25% του πληθυσμού είναι συγκεντρωμένο στη μητροπολιτική περιοχή της Λισσαβώνας με πληθυσμό 2,85 εκ. Το Πόρτο, αποτελεί την δεύτερη μεγαλύτερη πόλη και βασικό βιομηχανικό κέντρο της χώρας. Η περιφέρεια του Πόρτο (Norte) είναι η μεγαλύτερη πληθυσμιακά της χώρας με 3,57 εκ. κατοίκους. Το Alentejo έχει πληθυσμό 705 χιλ, και το Algarve έχει 439 χιλ. κατοίκους. Τα δύο νησιωτικά συμπλέγματα των Αζόρων και τις Μαδέρα είναι αραιοκατοικημένα και ο πληθυσμός τους ανέρχεται σε 242 χιλ. και 253 χιλ. κατοίκους αντίστοιχα.

Η αναλογία ανδρών- γυναικών στο σύνολο του πληθυσμού είναι 4,95 εκ άνδρες και 5,37 εκ. γυναίκες. Η ηλικιακή σύνθεση ως ποσοστό επί του συνόλου είναι: 0-14 έτη: 15.34% 15-24:11.36% 25-54 έτη:41.72% 55-64 έτη:12.18% 65 έτη και άνω:19.4%. Η Πορτογαλία αντιμετωπίζει έντονο πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού και υπογεννητικότητας. Ο ρυθμός γεννητικότητας ανέρχεται σε 1,4 παιδιά ανά γυναίκα. Το προσδόκιμο ζωής ανέρχεται σε 81.6 έτη, άνδρες: 78.1 έτη, γυναίκες: 83.7 έτη (εκτιμήσεις 2021).

A.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς

Η πορτογαλική οικονομία, μετά από την έξοδο της χώρας από το πρόγραμμα οικονομικής βοήθειας 2011-14, παρουσίασε αξιοσημείωτη ικανότητα μακροοικονομικής προσαρμογής και τομεακή αναδιάρθρωση.

Τα τελευταία έτη συντελέσθηκε πρόοδος στον τομέα της μεταποίησης, μέσω ξένων επενδύσεων, ο οποίος εκσυγχρονίσθηκε και εξειδικεύθηκε με την ενσωμάτωση τεχνολογιών & καινοτομίας και τη σταδιακή αντικατάσταση της παραδοσιακής μεταποιητικής βιομηχανίας (πχ υφαντουργία-υποδηματοποιεία) από νέους κλάδους (αυτοκινητοβιομηχανία, ενέργεια, φάρμακα, νέες τεχνολογίες) που συνεισέφεραν στην ανάπτυξη της πορτογαλικής οικονομίας.

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Πορτογαλίας το 2020 μειώθηκε κατά -7,6% σύμφωνα με την Πορτογαλική Στατιστική Υπηρεσία, λόγω των συνεπειών της πανδημίας έναντι αύξησης 2,2% το 2019, 2,6% το 2018, 3,5% το 2017, 2% το 2016 και 1,8% το 2015 και συνολικά ύφεσης 7,8% κατά την τετραετία 2010-2013. Σημειώνεται ότι μεταξύ 2015 - 2019, το ΑΕΠ της χώρας συνέκλινε προς το μέσο ευρωπαϊκό της χωρών της ευρωζώνης, αυξανόμενο κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες (στοιχεία Eurostat) και από 76,6% το 2015 ανήλθε σε 79%, το 2019. Το 2020 ήταν στο 77%, εξακολουθώντας να υστερεί σημαντικά συγκριτικά με τις άλλες ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές οικονομίες.

Το 2020, ο ισολογισμός της γενικής κυβέρνησης έκλεισε, με έλλειμμα -5,7% έναντι πλεονάσματος, για πρώτη φορά από το 1974, (+0,2% του ΑΕΠ).

Το Δημόσιο Χρέος, το 2020, εξακολουθεί να παραμένει σε υψηλά επίπεδα: - 133,7% του ΑΕΠ έναντι -117,7% το 2019, - 121,9% το 2018 και -126% του ΑΕΠ το 2017.

Οι συνθήκες της αγοράς εργασίας παρουσίασαν στασιμότητα έναντι σημαντικής βελτίωσης των προηγούμενων ετών. Το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε ελαφρά κατά μέσο ετήσιο ρυθμό σε 6,8% έναντι 6,5% το 2019, 7% το 2018 και 8,9% το 2017. Αρνητικό σημείο αποτελεί η υψηλή ανεργία των εργαζομένων >25 που υπερβαίνει το 20%.

Ο πληθωρισμός κυμάνθηκε με αρνητικού ρυθμούς -0,2% έναντι 0,3% το 2019, 1,2% το 2018 και 1,6% το 2017.

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ονομαστικό ΑΕΠ (δισ ευρώ)	203320	Ανεργία	6,80%	Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	133,70%
Μεταβολή ΑΕΠ	-7,60%	Πληθωρισμός	-0,20%	Εξαγωγές (σε δισ ευρώ)	57.8 δισ
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	19.640 ευρώ	Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-5,70%	Εισαγωγές (σε δισ ευρώ)	68.8 δισ

Πηγές: Πορτογαλική Στατιστική Υπηρεσία (<https://ine.pt>)

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B.1 Θεσμικό πλαίσιο

Η πορτογαλική οικονομία λειτουργεί σε συνθήκες ελεύθερης αγοράς. Το νομικό πλαίσιο που καθορίζει την επιχειρηματικότητα και τις μορφές των εταιρειών ρυθμίζεται από το Νομοθετικό διάταγμα υπ'αρ.262 της 2 Σεπτεμβρίου 86 (Decreto-Lei 262/86) και των τροποποιήσεων του. Το διάταγμα είναι διαθέσιμο στην σελίδα της Εφημερίδας της Πορτογαλικής Κυβέρνησης στην Πορτογαλική (<https://dre.pt>) στο σύνολό και σε περίληψη στην Αγγλική:

https://dre.pt/web/guest/pesquisa//search/220107/details/normal?_search_WAR_drefrontofficeportlet_re_s=en&l=1

B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών

Η σύσταση εταιριών διέπεται από τον Κώδικα Εμπορικών Εταιριών (CSC), σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 262/86 και των τροποποιήσεων του. Υπάρχει επίσης ειδική νομοθεσία που διέπει το νομικό καθεστώς συγκεκριμένων εμπορικών εταιριών (π.χ. καθεστώς εταιριών χαρτοφυλακίου). Στην Πορτογαλία λειτουργούν διάφορες μορφές εταιριών, οι βασικότερες όμως είναι οι εξής:

i) Ανώνυμος Εταιρεία (Sociedade Anonima), ii) Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Sociedade por Quotas) και iii) Μονοπρόσωπη Εταιρεία (Sociedade Unipessoal por Quotas). Οι μονοπρόσωπες εταιρείες αποτελούν την συντριπτική πλειοψηφία των εγγεγραμμένων στα μητρώα πορτογαλικών εταιριών.

Μορφή Εταιρείας	Sociedade Anonima	Sociedade por Quotas	Sociedade Unipessoal por Quotas
Ελάχιστος Αριθμός Εταίρων	5	2	1
Ελάχιστο Εταιρικό Κεφάλαιο	50.000 ευρώ	2 ευρώ	1 ευρώ
Ευθύνη Εταίρων	Ευθύνη του μετόχου ως του ύψους του κεφαλαίου που κάθε μέτοχος έχει συνεισφέρει στην εταιρεία	Η ευθύνη των μετόχων είναι περιορισμένη έως του ύψους του συνολικού μετοχικού εταιρικού κεφαλαίου και οι εταίροι ευθύνονται από κοινού.	Η ευθύνη του μοναδικού μετόχου είναι περιορισμένη έως το ύψους του συνολικού κεφαλαίου.

B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας

Παρακάτω παρατίθεται το χρονοδιάγραμμα και το κόστος για κάθε έναν από τους προαναφερθέντες τύπους εταιριών:

Μορφή Εταιρείας	Sociedade Anonima	Sociedade por Quotas	Sociedade Unipessoal por Quotas
Κόστος Ίδρυσης και Εγγραφής στο Μητρώο	700 ευρώ (περίπου)	700 ευρώ (περίπου)	700 ευρώ (περίπου)
Χρόνος	2 Εβδομάδες (περίπου)	2 Εβδομάδες (περίπου)	2 Εβδομάδες (περίπου)

Μέσω του προγράμματος απλοποίησης των διαδικασιών (SIMPLEX) παρέχεται και η δυνατότητα για ίδρυση επιχείρησης, ηλεκτρονικά (Empresa on-line), καθώς και η ίδρυση επιχείρησης εντός μιας ώρας (Empresa na Hora). Πληροφορίες μπορούν να αναζητηθούν στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://eportugal.gov.pt/en/inicio/espaco-empresa>

Στην περίπτωση ίδρυσης επιχείρησης εντός μιας ώρας, το κόστος ανέρχεται σε 360 ευρώ. Μεταξύ των απαραίτητων δικαιολογητικών είναι: ο αριθμός φορολογικού μητρώου-NIF, η ταυτότητα ή διαβατήριό, η άδεια παραμονής ή κατοικίας. Η διαδικασία μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της ιστοσελίδας www.portaldaempresa.pt της υπηρεσίας «Loja da Empresa», Τηλ: (+351) 289106540, E-mail: portaldaempresa@ama.pt.

B.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων¹

[Προαιρετική συμπλήρωση αναλόγως του αν υπάρχει στη νομοθεσία ειδική πρόβλεψη]

B.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις)

Για όλα τα προϊόντα (εκτός από τα κρασιά) που κυκλοφορούν στην πορτογαλική αγορά είναι απαραίτητη η σήμανση των πληροφοριών του προϊόντος στην πορτογαλική γλώσσα, είτε ως μέρος της συσκευασίας, είτε με επικόλληση ετικέτας επί αυτής. Η σήμανση θα πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνει την ονομασία του τροφίμου και την επωνυμία της εταιρείας παραγωγής/εμπορίας, κατάλογο συστατικών, ποσότητα ορισμένων συστατικών ή κατηγοριών συστατικών, καθαρό βάρος, ημερομηνία λήξης και διατροφική δήλωση. Η σήμανση των προϊόντων τροφίμων στις χώρες της ΕΕ ρυθμίζεται αναλυτικά από τον Κανονισμό ΕΕ 1169/2011, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές (διαθέσιμος [εδώ](#)). Βάσει εν λόγω Κανονισμού, η αναγραφή της διατροφικής αξίας είναι υποχρεωτική από το Δεκέμβριο 2016.

Τα στοιχεία που μπορούν να περιλαμβάνουν οι ετικέτες στα πορτογαλικά είναι:

- Επωνυμία Εταιρείας
- Περιγραφή
- Συστατικά: **INGREDIENTES**
- Ημερομηνία παραγωγής (εφόσον υπάρχει στην ελληνική συσκευασία, εάν δεν υπάρχει δε χρειάζεται): **DATA DE PRODUÇÃO**
- Ημερομηνία λήξης (όταν πρόκειται για συγκεκριμένη ημερομηνία): **CONSUMIR ATÉ, ή** "ανάλωση κατά προτίμηση πριν από" (όταν πρόκειται για μήνα/έτος): **CONSUMIR DE PREFERÊNCIA ANTES DE/DO FIM DE**
π.χ. *Consumir até: 25.12.2019, Consumir de preferência antes de: 06/2019, Consumir de preferência antes do fim de: 2019*
- Αριθμός παρτίδας παραγωγής: **LOTE**

¹ Προαιρετική συμπλήρωση αναλόγως του αν υπάρχει στη νομοθεσία ειδική πρόβλεψη

- Πληροφορίες διατροφικής αξίας: **INFORMAÇÃO NUTRICIONAL MÉDIA**
Π.χ.

INFORMAÇÃO NUTRICIONAL MÉDIA POR 100G DE PRODUTO

VALOR ENERGÉTICO	(Ενέργεια)
PROTEÍNAS	(Πρωτεΐνες)
HIDRATOS DE CARBONO, DOS QUAIS : AÇUCARES	Υδατάνθρακες εκ των οποίων σάκχαρα
LÍPIDOS, DOS QUAIS	Λιπαρά εκ των οποίων
SATURADOS	κορεσμένα
FIBRA	Φυτικές ίνες
VDR	Ενδεικτική ημερήσια πρόσληψη

B.1.6 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές)

Η Υπηρεσία Τελωνείων του Πορτογαλικού Υπουργείου Οικονομικών είναι η αρμόδια υπηρεσία για όλες τις τελωνιακές διαδικασίες:

<https://www.portaldasfinancas.gov.pt/at/html/index.html>

Η Πορτογαλία ως κράτος μέλος της ΕΕ εφαρμόζει την κοινοτική νομοθεσία όσον αφορά το εμπόριο με τρίτες χώρες.

B.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων

Η κρίση χρέους που αντιμετώπισε η Πορτογαλία τα τελευταία χρόνια είχε άμεση και δραματική επίπτωση στη ρευστότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, το σημαντικότερο πρόβλημα των οποίων (ακόμα και των πλέον υγιών) ήταν και εξακολουθεί να είναι η πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Στο πλαίσιο αυτό, η πορτογαλική κυβέρνηση έχει θεσπίσει ένα πλέγμα μηχανισμών για τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την ενίσχυση της ρευστότητας και της εξωστρέφειάς τους, το οποίο συγχρηματοδοτείται μέσω του ΕΣΠΑ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (FEDER), το Ταμείο Συνοχής και πρόσφατα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Στους θεσμούς και φορείς που υποστηρίζουν την επιχειρηματικότητα περιλαμβάνονται επιπλέον το Ινστιτούτο Υποστήριξης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (IAPMEI- www.iapmei.pt), ο Πορτογαλικός Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου (AICEP - www.portugalglobal.pt), ο Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων

(COSEC - www.cosec.pt/en), ο Πορτογαλικός Οργανισμός για τη Χρηματοδότηση και την Ανάπτυξη (SOFID- www.sofid.pt), Εταιρείες Αμοιβαίων Κεφαλαίων, Κεφάλαια Επιχειρηματικού Κινδύνου και Επιχειρηματικοί Άγγελοι.

Το πορτογαλικό τραπεζικό σύστημα χαρακτηρίζεται από συγκέντρωση του τραπεζικού τομέα σε 3 – 4 μεγάλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα: Caixa Geral de Depositos (CGD- www.cgd.pt), Millenium (BCP <https://ind.millenniumbcp.pt>), Novo Banco (NV- www.novobanco.pt) και την ισπανική Santander (<https://www.santander.pt>). Εξαιτίας της οικονομικής κρίσης οι πορτογαλικές τράπεζες χαρακτηρίζονται από χαμηλή ρευστότητα, χαμηλή ποιότητα στοιχείων ενεργητικού, χαμηλά περιθώρια κέρδους, συσσωρευμένα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, υψηλό χρέος των επιχειρήσεων. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει προσπάθειες αναδιάρθρωσης του τραπεζικού κλάδου με ανακεφαλαιοποιήσεις τραπεζών και ιδιωτικοποιήσεις.

B.1.10 Εργασιακό καθεστώς

Τα κύρια χαρακτηριστικά της πορτογαλικής αγοράς εργασίας είναι: α) η επέκταση ευέλικτων μορφών απασχόλησης. Οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, αντιπροσωπεύουν το 22,3% του απασχολούμενου πληθυσμού έναντι 9,5% το 1994 που σημαίνει ότι ένας στους πέντε απασχολούμενους εργάζεται μερικώς. β) Οι χαμηλές αμοιβές για μεγάλες κατηγορίες εργαζόμενων. Το 2021 ο κατώτερος μισθός ανέρχεται σε 665 ευρώ γ) το μισθολογικό χάσμα μεταξύ ανδρών-γυναικών. Η κυβέρνηση προωθεί την ισότητα των αμοιβών ανάμεσα στα δυο φύλα και ποινές για τις εταιρείες που δε συμμορφώνονται με τις νομοθετικές διατάξεις. Το 2018 ψηφίσθηκε νόμος για την επέκταση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, την αντιμετώπιση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης καθώς και αντικίνητρα σε εκείνες τις επιχειρήσεις που προσφεύγουν κατά συστηματικό τρόπο σε μερική απασχόληση εργαζόμενων.

Ο εργασιακός νόμος καθορίζει 8 ώρες ημερησίως και 40 ώρες εβδομαδιαίως εντούτοις οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας δύνανται να καθορίσουν διαφορετικά όρια. Επίσης υφίσταται το καθεστώς της «Τράπεζας ωρών εργασίας- Banco de Horas» μέσω του οποίου προσμετρούνται οι ώρες υπερωριακής απασχόλησης των εργαζομένων προκειμένου να λαμβάνουν αντίστοιχες ημέρες αδειας. Η απασχόληση μεταξύ των ωρών 22:00 και 07:00 θεωρείται ως νυχτερινή εργασία (μπορεί όμως να οριστεί και σε άλλη χρονική περίοδο). Η εργασία, πέραν του κανονικού ωραρίου, θεωρείται συμπληρωματική και παρέχεται μόνο όταν η εταιρεία ζητήσει επιπλέον ώρες εργασίας και δεν δικαιολογείται η πρόσληψη εργαζόμενου, σύμφωνα με τα ακόλουθα όρια: α) 175 ή 150 ώρες ετησίως, ανάλογα με το μέγεθος της εταιρείας. Το όριο αυτό μπορεί να ανέλθει σε 200 ώρες για κάθε συλλογική σύμβαση. β) 2 ώρες εργασίας ημερησίως. Η απασχόληση πέραν του κανονικού ωραρίου είναι υποχρεωτική για τον εργαζόμενο, σε περίπτωση που η εταιρεία διατρέχει κίνδυνο για την βιωσιμότητά της. Περισσότερες πληροφορίες για το Εργασιακό καθεστώς στην Πορτογαλία παρέχονται στον κατωτέρω ιστότοπο:

<http://portugalglobal.pt/PT/InvestirPortugal/SistemaLaboral/Paginas/SistemaLaboral.aspx>

B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Πορτογαλίας.

Για τις εταιρείες που δεν έχουν εμπειρία από την πορτογαλική αγορά, συστήνεται σε πρώτη φάση η αναζήτηση τοπικού αντιπροσώπου ή χονδρέμπορου. Η επαφή με το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων της Πρεσβείας αποτελεί πρώτο βήμα για την αναζήτηση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο ενδιαφέροντος. Επίσης συνεργασία μπορεί να αναζητηθεί και μέσω των μεγάλων επιμελητηρίων της χώρας.

Όπως ισχύει σε κάθε περίπτωση, οι ελληνικές εταιρείες θα πρέπει γενικά να είναι επιφυλακτικές κατά την έναρξη νέων συνεργασιών με πορτογαλικές εταιρείες και να συμβουλευονται νομικά γραφεία προτού υπογράψουν συμφωνίες.

Στην περίπτωση που υφίσταται ήδη δίκτυο συνεργασιών, και ειδικά στα πρώτα στάδια, συστήνεται στις ελληνικές εταιρείες να επισκέπτονται επί τόπου τους πελάτες τους. Είναι δυνατή η απευθείας εξαγωγή, ή η εξαγωγή μέσω τοπικών χονδρεμπόρων. Οι πορτογαλικές εταιρείες επιλέγουν και τις δυο εναλλακτικές, αναλόγως του όγκου των εισαγωγών και του κατά πόσο η ζήτηση είναι σταθερή ή συγκυριακή. Συνήθως η στρατηγική προώθησης αναλαμβάνεται από τον τοπικό αντιπρόσωπο/διανομέα, εφόσον υφίσταται τέτοιου είδους συνεργασία.

Ένα σημαντικό μέσο για την αναζήτηση επιχειρηματικών συνεργασιών είναι η επίσκεψη ή συμμετοχή σε τοπικές εκθέσεις. Στην Πορτογαλία διοργανώνονται πλήθος κλαδικών και τομεακών εκθέσεων. Οι βασικοί φορείς διοργάνωσης είναι η FIL (Διεθνής Έκθεση Λισσαβώνας – www.fil.pt), η EXPONOR (www.exponor.pt) και η EXPOSALAO (www.exposlao.pt). Οι σημαντικότερες εκθέσεις μεγάλου εμπορικού ενδιαφέροντος είναι η ALIMENTARIA στον κλάδο των τροφίμων που λαμβάνει χώρα σε διετή βάση, η TEKTONICA στον τομέα των κατασκευών, η BTL στον κλάδο του τουρισμού, ενώ στον τομέα των νεοφυών επιχειρήσεων και του διαδικτύου μεγάλη διεθνή απήχηση έχει το WEBSUMMIT.

Σημειώνεται ότι η Πορτογαλία παράγει ομοειδή διατροφικά προϊόντα με την Ελλάδα (οίνος, ελαιόλαδο, ελιές, φρούτα), κάτι που καθιστά δύσκολη την εμπορευσιμότητα των αντίστοιχων ελληνικών καθώς ο Πορτογάλος καταναλωτής προτιμά τα εγχώρια προϊόντα. Συνεπώς υπάρχει περιορισμένο ενδιαφέρον για εισαγωγές των ανωτέρω προϊόντων. Αντίθετα ιδιαίτερα καλές προοπτικές έχουν προπαρασκευασμένα τρόφιμα, γλυκίσματα και άλλα gourmet προϊόντα, σύμφωνα και με την εμπειρία από προωθητικές δράσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στο παρελθόν από το Γραφείο. Τα τελευταία έτη παρατηρείται αύξηση της κατανάλωσης φέτας και γιαουρτιού ελληνικού τύπου, το οποίο έχει κυριαρχήσει στην αγορά.

B.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς

Στα διατροφικά προϊόντα, το κυριότερο κανάλι εισαγωγής και διανομής ελληνικών προϊόντων, είναι εισαγωγική εταιρεία, ιδιοκτησίας Έλληνα ομογενή. Αποτελεί εταιρεία μικρομεσαίου μεγέθους και οι δυνατότητες της για ευρεία διανομή, κυκλοφορία και

τοποθέτηση των προϊόντων είναι περιορισμένη. Η αντιπροσώπευση ελληνικών προϊόντων από επιχειρήσεις αμιγώς πορτογαλικές, θα επιδρούσε θετικά στην αύξηση των ελληνικών εξαγωγών στη χώρα και θα επέκτεινε τα σημεία πώλησης τους κυρίως στις μεγάλες αλυσίδες υπεραγορών.

Αντιπροσώπευση δύναται να αναζητηθεί και μέσω των εμπορικών και βιομηχανικών επιμελητηρίων της χώρας και ιδιαίτερα των δύο μεγαλύτερων: α) Λισσαβώνας, Associação Comercial de Lisboa Câmara de Comercio e Industria Portuguesa (<https://www.ccip.pt>) και Β) Πόρτο: Associação Comercial do Porto e Câmara de Comércio e Industria do Porto: (www.ccipporto.com), αλλά και αντίστοιχους επιμέρους κλαδικούς φορείς.

B.2.2 Δημιουργία θυγατρικής/υποκαταστήματος/αντιπροσωπίας/κοινοπραξίας

Για τις ξένες εταιρείες οι οποίες επιθυμούν να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα στην χώρα, για χρονικά διάστημα άνω του έτους, δύναται να ιδρύσουν υποκατάστημα (sucursal), το οποίο δεν έχει νομική μορφή. Η διαδικασία συνήθως γίνεται από το φυσικό πρόσωπο που θα αναλάβει να αντιπροσωπεύσει την ξένη εταιρεία και να διαθέτει Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Numero de Indedificacao Fiscal- NIF). Τα έγγραφα που απαιτούνται: διαβατήριο, έγγραφο που να πιστοποιείται την αντιπροσώπευση της ενδιαφερόμενης ξένης εταιρείας, έγγραφο που να πιστοποιεί την νομική μορφή της εταιρείας, όπως και έγγραφο που αποδεικνύει την επιθυμία της εταιρείας για ίδρυση υποκαταστήματος. Όλα τα έγγραφα θα πρέπει να είναι θεωρημένα από διπλωματική αρχή ή από το κατά τόπους πορτογαλικό προξενείο.

B.2.3 Δίκτυα Διανομής

Η πορτογαλική αγορά λιανεμπορίου χαρακτηρίζεται από ισχυρό ρυθμό ανάπτυξης τα τελευταία έτη, ο οποίος αναμένεται να συνεχισθεί τα επόμενα έτη. Στην διακίνηση των προϊόντων (κυρίως τροφίμων και ποτών) κυριαρχούν 3-4 μεγάλες αλυσίδες υπεραγορών οι οποίες ελέγχουν περί το 75% της αγοράς λιανικής.

Ο όμιλος Sonae με την αλυσίδα υπεραγορών Continente και τις αλυσίδες καταστημάτων μικρότερης επιφάνειας Continente Modelo, Continente Bom –Dia και Meu Super. Επίσης στον τομέα των ηλεκτρικών –ηλεκτρονικών συσκευών διαθέτει την αλυσίδα Worten. Στον τομέα της αθλητικής ένδυσης-υπόδησης και της μόδας, τις αλυσίδες καταστημάτων Zippy, Salsa, MO, Deeply. Ενώ στον τομέα των επισκευών και ειδών σπιτιού την αλυσίδα Maxmat. Στον τομέα των παραφαρμακευτικών προϊόντων διαθέτει την αλυσίδα καταστημάτων Wells. Ο συνολικός κύκλος εργασιών του ομίλου στο λιανεμπόριο ανήλθε σε 6,3 δις ευρώ το 2018. Ο όμιλος διαθέτει ποσοστό 22% στο σύνολο του λιανεμπορίου τροφίμων στην Πορτογαλία τοποθετώντας τον στην πρώτη θέση, ενώ διαθέτει άνω των 570 σημείων πώλησης τροφίμων-ποτών.

Ο όμιλος Jeronimo Martins με την αλυσίδα υπεραγορών Pingo Doce αποτελεί την 2^η μεγάλη αλυσίδα λιανεμπορίου κατέχοντας 20,8% της αγοράς. Ειδικεύεται κυρίως σε

καταστήματα εντός του πολεοδομικού ιστού των μεγάλων πορτογαλικών πόλεων. Ο συνολικός κύκλος εργασιών του ανήλθε σε 4,3 δις το 2018 και διαθέτει περί τα 432 καταστήματα υπεραγορών.

Ο γαλλικός όμιλος Auchan, με την ομώνυμη αλυσίδα υπεραγορών ειδικεύεται στα καταστήματα μεγάλης επιφάνειας. Διαθέτει το 9,5% της αγοράς λιανικής στα τρόφιμα και έχει 50 υπεραγορές.

Ο γαλλικός όμιλος Intermarche κατέχει το 8,6% του λιανεμπορίου με 250 καταστήματα,

Ο ισπανικός όμιλος Dia με την αλυσίδα καταστημάτων Mini Precio είχε έσοδα 853 εκ. ευρώ το 2018 ενώ διαθέτει 630 καταστήματα. Επίσης διαθέτει την αλυσίδα καταστημάτων καλλυντικών Clarel με 73 σημεία πώλησης.

Επίσης πολύ ισχυρές παρουσίες έχουν οι δύο γερμανικές εταιρείες discount, Lidl κατέχοντας το 8,5% του λιανεμπορίου με 220 καταστήματα και Aldi με 1,2% και 60 καταστήματα. Επίσης ο γαλλικός όμιλος Leclerc με 2,5% και με 20 καταστήματα. Από το 2018 έχει εισέλθει στην αγορά λιανεμπορίου τροφίμων και η ισπανική Mercadonía.

B.2.4 Προώθηση – Διαφήμιση

Τα πιο αποτελεσματικά μέσα διαφήμισης είναι η τηλεόραση, το ραδιόφωνο, δημοσιεύσεις σε εφημερίδες και σε κλαδικά έντυπα και το διαδίκτυο που η χρήση του έχει αυξηθεί ραγδαία τα τελευταία χρόνια. Επίσης, αυξάνεται η χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης ως μέσο διαφήμισης.

B.2.5 Πρακτικές οδηγίες

Οι Πορτογάλοι διαθέτουν μεσογειακό κουλτούρα, αν και σε μικρότερο βαθμό από άλλες χώρες την Ν. Ευρώπης. Αυτό αποτυπώνεται και στην επιχειρηματική τους κουλτούρα. Καθώς ο κορμός της οικονομίας βασίζεται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι προσωπικές σχέσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Προς τούτο ο προσφορότερος τρόπος προσέγγισης της πορτογαλικής αγοράς είναι η επιτόπια παρουσία στελέχους των ενδιαφερόμενων εταιρειών. Αλλά και στην περίπτωση που υφίσταται ήδη δίκτυο συνεργασιών, και ειδικά στα πρώτα στάδια, συστήνεται στις ελληνικές εταιρείες να επισκέπτονται επί τόπου τους πελάτες τους. Είναι δυνατή η απευθείας εξαγωγή, ή η εξαγωγή μέσω τοπικών χονδρεμπόρων. Οι πορτογαλικές εταιρείες επιλέγουν και τις δυο εναλλακτικές, αναλόγως του όγκου των εισαγωγών και του κατά πόσο η ζήτηση είναι σταθερή ή συγκυριακή. Όπως ισχύει σε κάθε περίπτωση, οι ελληνικές εταιρείες θα πρέπει γενικά να είναι επιφυλακτικές κατά την έναρξη

νέων συνεργασιών με πορτογαλικές εταιρείες και να συμβουλευούνται νομικά γραφεία προτού υπογράψουν συμφωνίες.

Σε γενικές γραμμές, οι Πορτογάλοι μιλούν αγγλικά, ωστόσο λόγω της συνεννόησης σε τρίτη γλώσσα, συστήνεται να γίνεται επιβεβαίωση ότι έχουν διευκρινισθεί ρητά οι προθέσεις και οι όροι κατά τις διαπραγματεύσεις. Πάντως, σίγουρα θα λειτουργήσει θετικά η χρήση της πορτογαλικής γλώσσας κατά τη γραπτή επικοινωνία, ειδικά κατά τα πρώτα στάδια της προσέγγισης. Εφόσον υπάρχει εναλλακτική, καλό είναι να αποφεύγεται η χρήση της ισπανικής γλώσσας. Όπως προαναφέρθηκε, το χτίσιμο προσωπικής σχέσης είναι βαρύνουσας σημασίας. Σκόπιμο είναι, στις περιπτώσεις που αυτό είναι εφικτό, η πρόταση συνεργασίας να συνοδεύεται και από την αποστολή δειγμάτων.

B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα

Οι καταναλωτικές συνήθειες των Πορτογάλων έχουν αλλάξει τα τελευταία χρόνια καθώς δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στα προϊόντα υγιεινής διατροφής, στα βιολογικά προϊόντα, στα νωπά (φρούτα και λαχανικά) και υψηλής διατροφικής αξίας. Διαθέτουν το εισόδημά τους σε προϊόντα που θεωρούν ότι έχουν ιδιαίτερη αξία και χαρακτηριστικά πχ προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ. Επίσης προτιμούν τα πορτογαλικά προϊόντα συγκριτικά με τα εισαγόμενα, κυρίως όσον αφορά το ελαιόλαδο, ελιές, οίνος, γαλακτοκομικά και τυροκομικά προϊόντα. Όσον αφορά τα σημεία πώλησης, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται η τάση στροφής των καταναλωτών σε καταστήματα μεσαίας και μικρής επιφάνειας γειτονίας. Παρατηρείται επίσης η σημαντική ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου που εμφανίζει ρυθμό αύξηση 30% σε ετήσια βάση.

B.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία

Η Πορτογαλία έχει κυρώσει τις σημαντικότερες διεθνείς συμβάσεις σχετικά με την βιομηχανική ιδιοκτησία, ενώ το Πορτογαλικό Ινστιτούτο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (INPI Instituto Nacional da Propriedade Industrial, Campo das Cebolas - 1149-035 Lisboa - <https://inpi.justica.gov.pt>, www.inpi.pt) είναι το αρμόδιο όργανο για ζητήματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Τα Νομοθετικά Διατάγματα (Decreto-Lei 36/2003 και 143/2008 και των τροποποιήσεων τους) ρυθμίζουν τους κανόνες και τις διαδικασίες της βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Στην ιστοσελίδα του Πορτογαλικού Ινστιτούτου Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας υπάρχει ειδική φόρμα αναζήτησης ονομασίας προϊόντων:

<https://servicosonline.inpi.pt/pesquisas/main/marcas.jsp?lang=PT>

Η προστασία των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας αποτελεί αρμοδιότητα της Πορτογαλικής Αρχής Διατροφικής Ασφάλειας και Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ASAE - www.asae.gov.pt), και της Πορτογαλικής Εθνοφυλακής (Guarda Nacional Republicana - www.gnr.pt).

Για την εξασφάλιση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να γίνει σχετική αίτηση στον INPI, Μέσω της ιστοσελίδας του παρέχεται επίσης η ηλεκτρονική αίτηση κατοχύρωσης πατέντας και ευρεσιτεχνίας. Στην ίδια ιστοσελίδα παρέχεται πληροφόρηση σχετικά με τις ήδη εξασφαλισμένες πατέντες και ευρεσιτεχνίες.

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Υφίσταται Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (Νόμος 3009/2002) η οποία υπογράφηκε στην Λισσαβώνα στις 2 Δεκεμβρίου 1999.

Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων

-Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.

Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων-IRS	όπως τροποποιήθηκε από 01/01/2015
Συντελεστές	• Προοδευτική φορολόγηση με συντελεστή από 0 έως 48%. • Εισφορά αλληλεγγύης από 2,5-5%
Απαλλαγές	περιορισμένες φοροαπαλλαγές υπό όρους
Πηγή: AICEP	

Αναλυτικά στοιχεία για το φορολογικό καθεστώς των φυσικών προσώπων διαθέσιμα [εδώ](#).

Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων

-Φόρος Εισοδήματος Νομικών Προσώπων.

Φόρος Εισοδήματος Νομικών Προσώπων-IRC	όπως τροποποιήθηκε από 01/01/2014
Συντελεστές	• Βασικός: 21% • Δημοτικός φόρος: έως 1.5% επί των κερδών (διαφέρει ανά Δήμο) • Κρατικός φόρος 3% επί των φορολογητέων κερδών που ξεπερνούν το 1,5εκ.€, 5% επί των φορολογητέων κερδών που ξεπερνούν 7,5εκ.€ και 7% επί των φορολογητέων κερδών που ξεπερνούν τα 35εκ.€.
Απαλλαγές	απαλλαγές προβλέπονται υπό όρους για το Πορτογαλικό Δημόσιο, τις Αυτόνομες Διοικητικά Περιοχές, Δημοτικές Αρχές, οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, κ.ά.
Πηγή: AICEP	

Αναλυτικά στοιχεία για το φορολογικό καθεστώς των επιχειρήσεων στην Πορτογαλία διαθέσιμα [εδώ](#).

Γ.4 Ειδικότεροι φόροι

[ακίνητης περιουσίας, μεταβίβασης ακινήτων, τοπικοί φόροι, ΦΠΑ κλπ]

Η πορτογαλική νομοθεσία προβλέπει τρεις κατηγορίες συντελεστών ΦΠΑ, τον κανονικό, τον ενδιάμεσο και το χαμηλό. Ο χαμηλός συντελεστής εφαρμόζεται σε είδη βασικής διατροφής (π.χ. ρύζι, ζυμαρικά, ψωμί, αλεύρι, γάλα, τυριά, ελαιόλαδο, φρέσκα φρούτα, νωπό/κατεψυγμένο κρέας και ψάρι νωπό/κατεψυγμένο ή σε κονσέρβα, αλάτι, μέλι), εκδόσεις, βιβλία, φαρμακευτικά προϊόντα, ξενοδοχειακές υπηρεσίες, επιβατικές μεταφορές, αγροτικά προϊόντα καθώς και σε θεάματα (κινηματογράφος, θέατρο, συναυλίες, κλπ).

Ο ενδιάμεσος συντελεστής εφαρμόζεται σε ορισμένα προϊόντα τροφίμων/ποτών (π.χ. κρασί, κονσέρβες κρεάτων/ψαριών/θαλασσινών, επιτραπέζιο νερό), στην εστίαση..

Οι υπόλοιπες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων των τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, καθώς και πληθώρας ειδών διατροφής) επιβαρύνονται με τον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ.

Οι Αυτόνομες Διοικητικές περιοχές της Μαδέρα και των Αζορών απολαμβάνουν προνομιακό καθεστώς σε σχέση με το ΦΠΑ, με χαμηλότερους ανά κατηγορία συντελεστές.

Συντελεστής	Ηπειρωτική Χώρα	Μαδέρα	Αζόρες
κανονικός	23%*	22%	18%
ενδιάμεσος	13%	12%	9%
χαμηλός	6%	5%	4%

Αναλυτικά στοιχεία για το καθεστώς ΦΠΑ διαθέσιμα [εδώ](#).

Ειδικό φορολογικό καθεστώς για τις επιχειρήσεις ισχύει στις αυτόνομες διοικητικές περιοχές της Μαδέρα και των Αζορών. Και οι δυο περιοχές στηρίζουν την οικονομία τους κυρίως στον τουρισμό και την αγροτική παραγωγή.

-Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης.

Στην Πορτογαλία επιβάλλονται ειδικοί φόροι κατανάλωσης. Πρόκειται για φόρους που επιβάλλονται στο αλκοόλ και τα αλκοολούχα ποτά, τα καύσιμα, τα καπνά και τα αυτοκίνητα.

Αναλυτικά στοιχεία για καθεστώς ειδικών φόρων κατανάλωσης διαθέσιμα [εδώ](#).

- Δημοτικός Φόρος Ακίνητης Περιουσίας (IMI).

Συντελεστές	• Εκτός σχεδίου πόλεως: 0,8%, • Εντός σχεδίου πόλεως: 0,3% έως 0,5%, • Εντός ή εκτός σχεδίου όταν ο αγοραστής είναι offshore νομικό πρόσωπο: 7,5%.
Απαλλαγές	• Εντός σχεδίου πόλεως για κύρια και μόνιμη κατοικία και υπό αυστηρές προϋποθέσεις (μόνο για 3 έτη, για ακίνητα αξίας έως 125.000ευρώ, με φορολογητέο εισόδημα έως 153.000ευρώ, κλπ). • ακίνητο τουριστικής χρήσης (υπό προϋποθέσεις και για έως 7 έτη) • Εντός σχεδίου πόλεως με αναπαλαίωση (υπό προϋποθέσεις)

Πηγή: AICEP

Αναλυτικά στοιχεία για το φόρο ακίνητης περιουσίας διαθέσιμα [εδώ](#).

- Δημοτικός Φόρος Μεταβίβασης Ακίνητης Περιουσίας (IMT).

Ο συντελεστής εφαρμόζεται επί της αξίας του ακινήτου, είναι αναλογικός και καταβάλλεται από τον αγοραστή, πριν από την ολοκλήρωση της μεταβίβασης. Οι συντελεστές που εφαρμόζονται είναι:

- Εκτός σχεδίου πόλεως: 5%
- Εντός σχεδίου αποκλειστικά για κύρια και μόνιμη κατοικία:

Φορολογική Βάση	Συντελεστές	
	Οριακός	Μέσος
έως € 9.407	0%	0%
> € 92,407 έως € 126,403	2%	0,5379%
> € 126,403 έως € 172,348	5%	1,7274%
> € 172,348 έως € 287,213	7%	3,8361%
> € 287,213 έως € 574,323	8%	-
> € 574,323	6% (ενιαίος συντελεστής)	

Εντός σχεδίου για κατοικία όχι κύρια και μόνιμη:

	Συντελεστές	
	Οριακός	Μέσος
Φορολογική Βάση		
έως € 92,407	1%	1%
> € 92,407 έως € 126,403	2%	1,2689%
> € 126,403 έως € 172,348	5%	2,2636%
> € 172,348 έως € 287,213	7%	4,1578%
> € 287,213 έως € 550,836	8%	-
> € 550,836	6% (ενιαίος συντελεστής)	

- Εντός σχεδίου λοιπές περιπτώσεις: 6.5%
- Εντός ή εκτός σχεδίου όταν ο αγοραστής είναι offshore νομικό πρόσωπο: 10%

Απαλλαγές από καταβολή IMT (ενδεικτικά)	• Ιδιοκτησία εντός σχεδίου προς αναπαλαιώση/ανακατασκευή • Αγορά ιδιοκτησίας για μεταπώληση από εταιρείες real estate • Ιδιοκτησίες χαρακτηρισμένες ως εθνικού/δημόσιου/δημοτικού συμφέροντος

Αναλυτικά στοιχεία για τον φόρο μεταβίβασης ακίνητης περιουσίας διαθέσιμα [εδώ](#).

-Τέλος Χαρτοσήμου (Imposto de Selo- IS)

Το τέλος χαρτοσήμου καταβάλλεται σε διάφορες πράξεις, συμβόλαια, πιστοποιητικά, κλπ, που περιλαμβάνονται στον Πίνακα Τέλους Χαρτοσήμου και κατά κανόνα δεν υπόκεινται σε ΦΠΑ ή εξαιρούνται από αυτόν.

Αναλυτικά στοιχεία για το τέλος χαρτοσήμου διαθέσιμα [εδώ](#).

Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο

Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες (FTZ)

Στη Νήσο Μαδέρα λειτουργεί Ελεύθερη Οικονομική Ζώνη (CINM), με ειδικά προνόμια σε εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις. Ιδρύθηκε το 1987 και περιλαμβάνει τρεις τομείς επενδύσεων: τη βιομηχανική ζώνη ελευθέρου εμπορίου, το διεθνές νηολόγιο πλοίων (MAR) και τις διεθνείς υπηρεσίες.

Ειδικά για το Διεθνές Νηολόγιο της Μαδέρα, γνωστό και ως MAR, τα τελευταία χρόνια έχει καταφέρει να προσελκύσει σημαντικό αριθμό νηολογήσεων, καταλαμβάνοντας το 2018

την τρίτη θέση στην ΕΕ, με συνολικά 523 εγγεγραμμένα πλοία. Περισσότερες πληροφορίες μπορούν να αναζητηθούν στην ακόλουθη ιστοσελίδα:

<https://www.ibc-madeira.com/en/welcome.html>

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων

Τα αναπτυξιακά κίνητρα ρυθμίζονται από τις διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος υπ'αρ. 6/2015 (Decreto-Lei n.º 6/2015 de 8 de janeiro) με την οποία καθορίζονται η προτεραιότητες και τα κίνητρα προς τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο του εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης «Portugal 2020» (<https://www.portugal2020.pt/>). Το Πρόγραμμα υλοποιείται μέσω των χρηματοδοτήσεων των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Περιλαμβάνει 6 βασικούς στρατηγικούς τομείς ανάπτυξης : α) έρευνα και ανάπτυξη , β) καινοτομία και ανταγωνιστικότητα επιχειρήσεων, γ) Εξωστρέφεια, δ) Μικρό- Μεσαίες Επιχειρήσεις και Ποιότητα, ε) Ενέργεια και Περιβάλλον, στ) Επιχειρηματικότητα, ζ(Επαγγελματικής κατάρτιση, η) προώθηση απασχόλησης στις ΜΜΕ, θ) Πολιτισμός, πολιτιστική κληρονομία και θεάματα.

Επίσης τα ακόλουθα νομοθετικά διατάγματα ([Decreto-Lei n.º 159/2014 de 27 de outubro](#), [Portaria n.º 57-A/2015 de 27 de fevereiro](#), [Portaria n.º 181-B/2015 de 19 de junho](#), [Portaria n.º 142/2017, de 20 de abril](#)) – καθορίζουν τους γενικούς κανόνες εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία.

Ο Πορτογαλικός Οργανισμός για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (IAPMEI — Agência para a Competitividade e Inovação - www.iapmei.pt) είναι ο αρμόδιος φορέας για παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις μέσω του προγράμματος Portugal 2020.

Επίσης, ο Πορτογαλικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου και Προώθησης των Επενδύσεων (AICEP- <http://www.portugalglobal.pt/EN>) αποτελεί την υπηρεσία μιας στάσης για την υποστήριξη των άμεσων ξένων επενδύσεων και την παροχή κινήτρων σε ξένες επενδύσεις στην Πορτογαλία

Η κρίση των προηγούμενων ετών οδήγησε στην ανάπτυξη μιας σύγχρονης επιχειρηματικής κουλτούρας στην Πορτογαλία, προσανατολισμένης στην καινοτομία και τη νεοφυή επιχειρηματικότητα. Τα τελευταία χρόνια έχουν αναδυθεί στη χώρα τεχνολογικοί κόμβοι, διασπαρμένοι στην πορτογαλική επικράτεια, συνήθως πολύ κοντά σε πανεπιστήμια, με τα οποία είναι διασυνδεδεμένοι. Η σημαντικότερη εμπορική δραστηριότητα της χώρας συγκεντρώνεται στις περιοχές της Λισσαβώνας και του Πόρτο. Υπάρχουν όμως βιομηχανικές περιοχές και ερευνητικά κέντρα στις μεγαλύτερες πόλεις, όπως την Μπράγα (όπου εδρεύει το Διεθνές Ιβηρικό Εργαστήριο Νανοτεχνολογίας), την Έβора (βιομηχανικό πάρκο αεροναυπηγικής), κλπ. Επισημαίνεται ότι ο κύριος βιομηχανικός κορμός της χώρας είναι εγκατεστημένος στη Βόρεια Πορτογαλία (ειδικά κλάδοι κλωστοϋφαντουργίας, υποδηματοποιίας, οινοποιίας, μεταλλουργίας, κλπ.).

Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές

Η Πορτογαλία αποτελεί χώρα χαμηλού οικονομικού κινδύνου και οι μεγάλοι διεθνείς οίκους αξιολογήσεις κατατάσσουν την χώρα από το 2018 στις επενδυτικές κατηγορίες.

Συγκεκριμένα οι αξιολογήσεις των 3 μεγάλων οίκων: Fitch, Moody's και Standard & Poor's:

Διεθνής Οίκος Αξιολόγησης	Βαθμολογία	Προοπτική	Ημερομηνία Τελευταίας Αξιολόγησης
Fitch	BBB	Σταθερή	Μαΐος 2021
Moody's	Baa2	Σταθερή	Σεπτέμβριος 2021
Standard & Poor's	BBB	Σταθερή	Σεπτέμβριος 2021

Ε. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΣΤ.1 Κλάδος 1

Προϊόντα Μεσογειακής Ιχθυοκαλλιέργειας. Αποτελούν την σημαντικότερη κατηγορία εξαγόμενων ελληνικών προϊόντων (Τσιπούρα, Λαυράκι). Η Ελλάδα αποτελεί τον πρώτο προμηθευτή της Πορτογαλίας σε προϊόντα μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας. Κύριοι ανταγωνιστές είναι η Ισπανία και η Τουρκία η οποία έχει εισέλθει δυναμικά στην αγορά τα τελευταία χρόνια. Η Πορτογαλία καταβάλει προσπάθειες ανάπτυξης της δικής της παραγωγής τσιπούρας και λαβρακιού, παρέχοντας κίνητρα ανάπτυξης μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας σε παράκτιες ζώνες. Έχουν ήδη αναπτυχθεί μονάδες στην νήσο Μαδεΐρα.

ΣΤ.2 Κλάδος 2

Τουρισμός. Τα τελευταία έτη παρατηρείται αύξηση του κύματος Πορτογάλων τουριστών στη χώρα μας. Η λειτουργία της απευθείας αεροπορική σύνδεσης από την Aegean, της Αθήνας με Λισσαβώνα (από 2016), συμβάλει στην ενίσχυση του τουριστικού ρεύματος των Πορτογάλων για Ελλάδα.

ΣΤ.3 Κλάδος 3

Φάρμακα. Τα φαρμακευτικά προϊόντα αποτελούν μια από τις σημαντικότερες κατηγορίες εξαγόμενων προϊόντων της Ελλάδας. Σημειώνεται ότι παρατηρείται σημαντική αύξηση της φαρμακευτικής δαπάνης στην Πορτογαλία τα τελευταία έτη κάτι που προσφέρει ευκαιρίες για προώθηση ελληνικών φαρμακευτικών σκευασμάτων.

ΣΤ.4 Κλάδος 4

Οικονομία της Θάλασσας, Ναυπηγοεπισκευαστικός κλάδος, Ιχθυοκαλλιέργειες, Ναυτιλία. Αν και οι δυο χώρες βρίσκονται γεωγραφικά μακριά, έχουν στενή σχέση με την θάλασσα. Τα πορτογαλικά ναυπηγεία εξυπηρετούν τον ελληνόκτητο στόλο και διανοίγονται ευκαιρίες για προμήθειες από τις εξειδικευμένες ελληνικές εταιρείες ναυπηγοεπισκευαστικού υλικού. Επίσης, πολλά ελληνικής ιδιοκτησίας πλοία είναι νηολογημένα στο διεθνές νηολόγιο της νήσου Μαδεΐρα.

ΣΤ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1. Ελληνικές Αρχές

Ελληνική Πρεσβεία	Τηλ: +351-213031260	gremb.lis@mfa.gr
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων	Τηλ: +351-213031260-3, +351-213031267	ecocom-lisbon@mfa.gr

2. Πορτογαλικές Αρχές

Πορτογαλική Στατιστική υπηρεσία	www.ine.pt
Κεντρική τράπεζα Πορτογαλίας	http://www.bportugal.pt
AICEP	www.portugalglobal.pt
Προεδρία Δημοκρατίας Πορτογαλίας	www.presidencia.pt
Κυβέρνηση Πορτογαλίας	www.portugal.gov.pt

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

Εμπορική Ένωση Πορτογαλίας		
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πορτογαλίας	www.ccip.pt	geral@ccip.pt
Επιχειρηματικό Συμβούλιο Κεντρικής Πορτογαλίας		
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Κεντρικής	www.cec.org.pt	geral@cec.org.pt

Πορτογαλίας		
Ένωση Επιχειρηματιών Πορτογαλίας	www.aeportugal.pt	aep@aeportugal.com
Βιομηχανική Ένωση Minho	www.aiminho.pt	aiminho@aiminho.pt
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πόρτο	www.cciporto.com	correio@cciporto.pt
Ένωση Βιομηχάνων Aveiro	www.aida.pt	aida@aida.pt
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Heroismo	www.ccah.eu	geral@ccah.eu
Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Ponta Delgada	www.ccipd.pt	ccipd@ccipd.pt

4. Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

BANCO PRIMUS	www.bancoprimum.pt
CREDIBOM	http://www.credibom.pt
BANCO DE PORTUGAL	http://www.bportugal.pt
BPI	http://www.bancobpi.pt/
CAIXA GERAL DE DEPÓSITOS	https://www.cgd.pt
CRÉDITO AGRÍCOLA	http://www.credito-agricola.pt
MONTEPIO GERAL	http://www.montepio.pt
BBVA	www.bbva.pt
BIC - BANCO INTERNACIONAL DE CRÉDITO	www.bancobic.pt www.bancobic.ao

MILLENNIUM BCP	www.millenniumbcp.pt
NOVO BANCO	www.novobanco.pt
SANTANDER	www.santandertotta.pt
BANCO INVEST	www.bancoinvest.pt
UCI	http://www.uci.pt/
COFIDIS	http://www.cofidis.pt
UNICRE	http://www.unicre.pt

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

EXPOSALAO	www.exposalao.pt
EXPONOR	www.exponor.pt
FIL	www.fil.pt

1. Τύπος

Jornal de Negocios	http://www.jornaldenegocios.pt/
Publico	http://www.publico.pt/
Economico	http://economico.sapo.pt/
Portugal News	http://theportugalnews.com/

2. Ξενοδοχεία

GRUPO PESTANA	www.pestana.com
GRUPO DOM PEDRO	www.dompedro.com
GRUPO AZINOR – SANA HOTELS	www.azinor.pt
VILA GALÉ HOTEIS	www.vilagale.pt
TIVOLI HOTELS & RESORTS	www.minorhotels.com

GRUPO HOTEIS REAL	www.realhotelsgroup.com
BELVER HOTELS	www.belverhotels.com
SOLVERDE – CASINOS- HOTEIS	www.solveverde.pt

6. Διπλωματικές Αποστολές

Πρεσβεία της Πορτογαλίας στην Αθήνα	+30 210-7290096 210-7290052
Γραφείο της Ε. Επιτροπής στην Λισσαβώνα	http://ec.europa.eu/portugal/

7. Διάφορα

ABOLSAMIA (ευρετήριο επιχειρήσεων)	www.abolsamia.pt
INFORMA D&B (ευρετήριο επιχειρήσεων)	www.informadb.pt
GUIANET (ευρετήριο επιχειρήσεων)	www.guianet.pt
PeProbe (ιστοσελίδα με πληροφορίες στα αγγλικά για την πορτογαλική οικονομία)	www.peprobe.com
Portal Da Empresa	http://www.portaldaempresa.pt https://eportugal.gov.pt/inicio/espaco-empresa
Paginas Amarelas (Ευρετήριο επιχειρήσεων- χρυσός)	http://www.pai.pt/

οδηγός)	
BASE (Επίσημη ιστοσελίδα πορτογαλικής κυβέρνησης για διαγωνισμούς)	www.base.gov.pt